

Í leysari luft

Oddagrein

Walt Whitman segði einaferð, at hann hevði óivað uppiborið sínar figgindar, men hann helt ikki, at hann hevði uppiborið sínar.

Í hesum døgum man tað vera mangur, ið hugsar so. Tað er undir alt lágmark at sáa íva um fakligu evnini hjá einum manni, bert tí hann ikki er keisarsans vinur longur, ella kanska ongantið hevur verið tað. Politiskar meiningar ella meiningar annars, ið ikki hava við fakkunnleikan at gera, siggja tíverri út til at ávirka fakligu vurduringina av persónum í einum ávísu málagnni. Nú er tað kanska avmarkað, hvussu nógv hetta málagn verður tikið í álvara, men orsøkin til, at vit gera vart við tað er, at ein ávís mura verður avdúkað. Í hesum málagnni snýr tað seg ikki um fólk eru dugnalig ella ei. Tað snýr seg um talan er um »okkara menn« ella »tykkara menn«. Er talan um »tykkara menn« tað verði seg politiskt ella óðrvisi hugsandi annars, so verður lagt eftir teimum um ikki á forsiðini, so á baksiðini, har eiturspennurin mangan er frammi. Farið verður ikki eftir tí hesi fólk siga, men heldur eftir sjálvum persóninum – tey verða lögð undir at vera ódugnalig, ineffektiv o.s.fr. Farið verður við óðrum orðum eftir manninum heldur enn bóltinum.

Ein dugnaligur fakmaður er ein dugnaligur fakmaður óansæð politiskan lit, átrúnað ella annað. Hetta er eftir øllum at døma nakað, ið málagn teim sokallaðu frælslyntu ikki rættiliga tekur undir við. Har verður mangan spáð til politiskan lit sum um tað ávirkaði fakligu eiginleikarnar hjá fólk. Nú er tað soleiðis, at politikkur er ikki tað, ið upptekur 100% av tíðini hjá teimum flestu. Kanska ein, ið ikki hevur gjørt annað í ein hálvan mandsaldur, hevur ringt við at skilja hetta. Í hvussu so er átti tað at verið trupult at vurdarað fakligu eiginleikarnar hjá fólk, um tú einki samband hevur havt við veruligt arbeiði uttan um politikk og ongantið er vígaður fakliga sjálvur.

Skilamenn finnast allastaðni, men í summum umhvørvi fáa teir kanska ikki altíð høvi at siga sína meining uttan at verða úthongdir og niðurgjördir við at sáa íva um dugnaskapin hjá teimum. Sjálvsagt átti hetta ikki at komið fyr í einum demokratiskum landi sum Føroyum. Er talan um ein dugnaligan handverkara, so verður hann ikki ein minni dugnaligur handverkari av at skifta politiskan flokk ella siga sína meining annars. Tað sær út til, at ávisar kreftir í hesum samfelag hava eitt líka avslappað forhold til talufrælsi, sum teir hava til ognarrættin.

Adlai Stevenson defineraði eitt frælst samfelag sum eitt samfelag, har tað var trygt at verða ópopulerur. Tryggileiki merkir eisini, at møgult er at siga sína meining, uttan at tú automatiskt verður skirdur dovin ella dugnaleysur av málagnni Fólkaflaksins. Evnið er tað, ið eigur at verða viðgjørt og ikki persónurin, ið framber evnið. Alt annað hongur bókstavilgani í leysari luft. Ringt er at siggja hvussu samanbarligt tað sokallaða frælslynta er við álöp á persónligan integritet hjá fólk, bert tí tey ditta sær at hava eina meining, ið ikki passar við linjuna hjá tí sokallaða frælslynta málagninum, ið skal eittast at verða teim frægu til eggjan. Sloganið »teim frægu til eggjan« sigur nokk um muruna aftan fyr málagnni. Verður tú ikki eggjaður av innihaldinum, so ert tú ikki millum tey frægu.

Sosialurin

Tíðindi:

Edna Jørgensen formaður í Kvinnuhúsfelagnum

Í 1998 vóru tilsamans 393 áheitanir úr 26 ymiskum kommunum. 14 kvinnur og 13 børn gistu á Kreppumiðstöðini í fjør

Hósdagin 18. mars 1999 hevði Kvinnuhúsfelagið aðalfund í KFUM. Roknaskapurin varð góðkendur. A vali til nevndina vóru Jane Hoydal og Winny í Pætursastovu - báðar hava sitið í nevndini, síðan felagið varð stovnað fyr 10 árum síðan - og tær stillaðu ikki upp aftur.

Í nevndini eru: Edna Jørgensen, forkvinna, Elna Strom, næstforkvinna, Hendri Johansen, kassameistari, Kristina Ferja og Katrin G. Isfeld. Eykalmir eru Meinild Geyti og Asa H. Jacobsen. Til grannskoðara og varagrannskoðara vóru ávikavist Sonja Klein og Gunnvá Haldansen afturvaldar.

Kvinnuhúsfelagið rekur Kreppumiðstöðina, har kvinnur kunnu fáa vegleiðing og ráðgeving og eisini hava møguleika at gista saman við sínum børnum í eitt stytti tíðarskeið.

Í 1998 hava 41 kvinnur arbeitt sum sjálvboðnar. 35 í vaktarskipanini sum kvöld- og nátturvaktir, 3 sum fastir avloysarar og 6 í ráðgevingini hóskvöld (3 av teimum seinast nevndu, eru eisini við í vaktarskipanini). Felagið hevur limafund trýdja hósdeg í hvørjum mánaði. Arbeiði í Kvinnuhúsinum er fjølbroytt, og vit hava altíð brúk fyr fleiri vaktum.

Ein hækking á figgjarlógini fyr 1998, til rakstur av

Kreppumiðstöðini, gav okkum møguleikan at lona fólk fyr at arbeiða í vikuskiftum, haldigodum og um næturmar, tá ið tørvur er á tí. Vit høvdu avtalu við 3 kvinnur, sum átóku sær hettar arbeiði. Kvinnurnar, ið hava gist her, eru fegnar um møguleikan fyr, at starvsfólk kemur uttanfyri skrivstovu tíðina, tí ótryggleikin er stórir, serliga fyrstu tíðina.

Í 1998 vóru tilsamans 393 áheitanir úr 26 ymiskum kommunum. Kvinnuhúsið hevur gjøgnum árin haft áheitanir frá 37 kommunum.

14 kvinnur og 13 børn gistu á Kreppumiðstöðini í 1998. Kvinnurnar hava búið

her millum 1 og 112 samdøgur, 6 kvinnur frá 1-9 døg, 2 kvinnur frá 10-20 døg, 2 kvinnur frá 21-40 døg og 4 kvinnur frá 41-112 døg. Tilsamans hava kvinnur og børn gist 830 døg á Kreppumiðstöðini.

Aldurin á kvinnunum var millum 18-49 ár. 1 kvinna millum 18-20 ár, 1 kvinna millum 20-29 ár, 8 kvinnur millum 30-39 ár og 4 millum 40-49 ár. Børnin vóru millum 0-14 ár.

Kvinnurnar siga, at orsøkin til harðskapin er partvis uppvøkstur, óvund, undirlutakensur, misnýtsla og ymisk mentan.

100 ung gjørt rúsfria avtalu

14 ára gamla Gunnleig Danielsen av Toftum var ungfólk nummar 100, sum hevur skrivað undir uppá at halda seg frá øllum rúsandi evnum í eitt ár

Tað varð 14 ára gamla Gunnleig Danielsen av Toftum, sum týsdagin gjørdi rúsfria avtalu nr. 100 við Bláa Kross, har hon skrivað undir uppá at halda seg frá øllum rúsandi evnum í eitt ár. Í hesum sambandi fekk hon handað heiðursbræv, blómur og skreyttut við innskrift frá Bláa Krossi Føroya.

Verktælanin »Rúsfri Avtala«, ið Bláa Krossur Føroya hevur sett í verk, hevur nú veruliga fingið vind í seglini. Týsdagin høvdu longu 100 ung í aldrinum 13-18 ár skrivað undir uppá at vera rúsfri í eitt ár, sjálvt um verktælanin ikki hevur nógv vikur á baki. Starvsfólk hjá Bláa Krossi, hevur verið á fleiri skúlum til tess at kunna um hesa avtalu. Higartil hevur mest verið vitjað í Eysturoynni og Streymoyinni og tí eru flestu teirra, sum hava skrivað undir higartil, úr hesum oyggjum. Átlanin var annars at fara út á útoyggjarnar við hesi verktælan, men vegna verkfallið ber hetta ikki so væl til í løtuni.

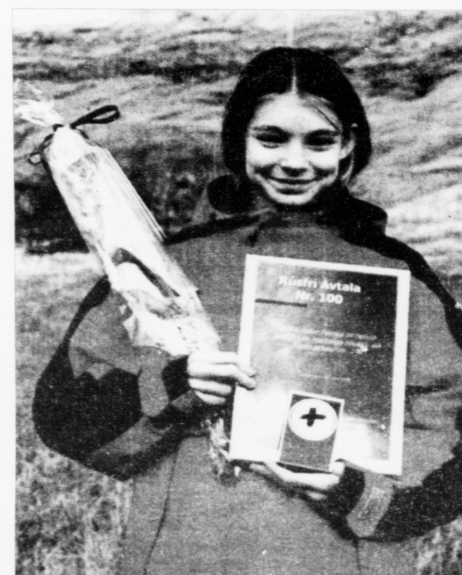
Gunnleig av Toftum nr. 100

Tað varð 14 ára gamla Gunnleig Danielsen av Toftum, sum týsdagin gjørdi avtalu nr. 100 við Bláa Kross, har hon skrivað undir uppá at halda seg frá øllum rúsandi evnum í eitt ár.

Sum grund fyr hesa avgerð sigur hon, at tá hon kortini ikki ætlar sær at drekka, kann hon tað sama fáa fyrimunirnar, ið eru við at skriva undir. Eisini heldur hon, at rúsdrekka smakkar illa og er heilsuskaðiligt. Í sambandi við avtalu nr. 100 fekk Gunnleig handað heiðursbræv, blómur og skreyttut við innskrift frá Bláa Krossi.

Útseta fyrsta glasið.

Endamálið við rúsfria avtaluni, er at fáa ung í aldrinum 13-18 ár at binda seg til at halda seg frá øllum rúsandi evnum í eitt ár í senn. Avtalan kann síðan endurnýggjast á hvørjum ári til tey eru 18 ár. Hugsjónin aftanfyri rúsfria avtaluna, er at fáa tey ungu at útseta fyrsta glasið (ella til ongantið at byrja), tí kanningar hava vist, at tess yngri fólk eru tá tey byrja at drekka, tess stóri er vandin fyr, at tey fáa rústrupulleikar. Gongdin seinastu árin, bæði í londunum uttanum okkum og í Føroyum, hevur verið tann, at tey ung gerast alsamt yngri, tá tey royna rúsevni á fyrsta sinnið, samstundis sum hetta nú umfatir bæði kynini. Átlanin hjá Bláa Krossi við hesi verktælan, er tí at verja tey ung imóti bólkatrýstium, sum tey uppliva frá øðrum, soleiðis at tey klára at siga nei takk til rúsdrekka og rúsevni.

Gunnleig Danielsen við heiðursbrævi og blómum frá Bláa Krossi

Fáa fyrimunir

Umframt fyrimunirnar at vera edrúr í lívinum, gevur rúsfria avtalan eisini aðrar fyrimunir. Tá ein skrivur undir, fær ein nevniliga eitt avsláttarkort, ið gevur avsláttur í ymiskum handlum kring landið. Avslátturin liggur millum 5-20% og gevur t.d. avsláttur av lutum til skúlabrúks, flogum,

klæðum og EDV útgerð. Um ung fáa onnur ung at skrivað undir, fáa tey eisini ymiskar gávulutir frá Bláa Krossi. Og um ein heilur skúlaflokkur skrivur undir, hava tey rætt til eina máltíð frá Bláa Krossi. Átlanin er, at næmingur nr. 200, ið skrivur undir rúsfria avtalu, eisini skal verða heiðraður av Bláa Krossi.